

Вплив міжнародного співробітництва в галузі класифікаційних систем на процес удосконалення стану україномовного варіанта УДК

Юлія Скора,

науковий співробітник відділу класифікаційних систем Книжкової палати України

Основою, на якій здійснюється процес класифікації документів у багатьох бібліотеках, центрах науково-технічної інформації та видавництвах України, є україномовна Універсальна десяткова класифікація (УДК). Еталоном для неї слугує міжнародна класифікація, підготовкою якої займається Консорціум УДК у Гаазі. З юридичної точки зору, таблиці УДК є власністю Консорціуму та його уповноважених представників. Це означає, що ніхто не має права вводити зміни та доповнення у таблиці без згоди на те Консорціуму. Уся робота з удосконалення УДК здійснюється з урахуванням основного правила — максимально! стабільності структури таблиць, але за умови їхнього безперервного динамічного розвитку. Усі пропозиції щодо вдосконалення УДК направляються до Консорціуму для розгляду, перевірки та подальшого опрацювання.

Робота над редакцією другого україномовного видання активно триває. З появою нових понять поступово збільшується обсяг таблиць для того, щоб розділи, представлені в УДК, якнайповніше та якнайдетальніше висвітлювали той чи інший аспект.

Щорічно Книжкова палата України отримує від Консорціуму (за ексклюзивною ліцензійною угодою) чергове видання "Extensions and Corrections to the UDC" англійською мовою у друкованій та електронній версіях. Усі здійснені співробітниками Консорціуму зміни постійно вводяться і в україномовну УДК, забезпечуючи та підтримуючи, таким чином, класифікацію в актуальному стані. Оскільки усі галузі знань зазнають безперервного розвитку та розширення, то і таблиці УДК мають повністю відображати їхній сучасний стан, враховуючи зміни, події та явища, що відбуваються у світі. Консорціум УДК запевняє, що постійно здійснюється перевірка не лише змін усієї інформації, а й контексту, в якому інформація була зафіксована.

У такій ситуації УДК може й має виступати як уже готова модель онтології всього наукового знання, перевірена більше, ніж сторічною практикою. Визнання УДК в якості онтологічної моделі світу одразу вирішує багато завдань: надає розроблений каркас онтології, який у подальшому можна розвивати й вдосконалювати, але який вже нині охоплює усі галузі знань; вирішує проблему взаємодії різних мов; створює організаційний та методичний механізми підтримання і вдосконалення системи, запропонованої Консорціумом УДК; забезпечує передавання інформації про систему користувачам у вигляді друкованих паперових та електронних видань.

Техніка застосування УДК як моделі онтологічного наукового знання для семантичного пошуку інформації підлягає подальшому детальному дослідженню та розвитку. Ще багато завдань належить вирішити для забезпечення ефективності функціонування УДК та зручності у користуванні. Тому досить важливою під час роботи над УДК є безпосередня співпраця з

Консорціумом. Дуже часто співробітники відділу класифікаційних систем Книжкової палати України стикаються з рядом проблем та неточностей, вирішення та виправлення яких іноді неможливе без контактів із представниками інших іноземних установ, що займаються підготовкою та адаптацією УДК, а особливо — з власником еталонних таблиць.

Наприкінці 2007 року було налагоджено тісний та продуктивний зв'язок із редакційним відділом УДК Консорціуму. Важливо зазначити те, що М. Й . А хвердову, завідувача відділу класифікаційних систем, увели до складу Консультативної ради УДК як представника України, а також запропонували стати контактною особою, до якої можуть звертатись українські користувачі з будь-якого питання щодо УДК. Консорціум дуже цінує діяльність Консультативної ради, бо саме завдяки їй вдається вирішувати ті питання, які раніше залишались поза увагою. Тому така співпраця є надзвичайно значущою для всіх членів ради і тих, хто бере участь в обговореннях, оскільки це дає можливість виявляти помилки у таблицях УДК та негайно їх виправляти, а також вносити свої пропозиції. Таким чином, під час роботи ми зможемо уникнути сумнівних і не роз'яснених питань, а користувачі не припускатимуться помилок у процесі індексування документів. Представники Консорціуму також закликають користувачів постійно інформувати їх, висловлюючи свої коментарі й доповнення, адже веб-сайт УДК завжди є засобом, за допомогою якого з'являється можливість розповсюджувати останні новини про зміни, забезпечувати інформацією про діяльність, видання і членів Консорціуму, а також контактувати з користувачами. Різноманітні конференції, семінари і збори, які регулярно організовує Консорціум та установи, що займаються підготовкою та виданням таблиць (у тому числі й Книжкова палата України), є ще одним засобом, який дає змогу обмінюватись досвідом у галузі УДК.

Усе це вказує на те, що таблиці УДК залишаються конкурентоспроможними, і що користувачі не відмовляються від них на користь інших. А це є дуже важливим і позитивним результатом для тих, хто над ними працює.

Отже, процес вдосконалення еталонних і, звісно ж, україномовних таблиць УДК та забезпечення підтримання їх в актуальному стані залежить не лише від старанної та сумлінної праці над ними, зауважень користувачів, а й від можливості та готовності до співпраці усіх установ і організацій, що здійснюють таку нелегку й клопітку роботу.